

IL-GROTTA TA' SAN PAWL

Minn Dun GIOV. P. BRIFFA BRINCATI; Kapp. Konv.

Fir-Rabat, fil-Foss tal-Belt l-antika "Melita" ta' żmien ir-Rumani, jinsab Għar magħruf bl-isem ta' "Il-Grotta ta' San Pawl", li skond it-tradizzjoni kostanti, f'dan il-Għar San Pawl waqqaf l-ewwel knisja fil-Gżira tagħna, u għalhekk bir-raġun kollu missirijietna dejjem kellhom qima kbira lejn dan is-Santwarju qaddis.

Fil-bidu tas-seklu sbatax in-Nobbli Spanjol Juan Beneguas ta' Cordova kien ġie Malta biex jidhol fl-Ordni ta' San Gwann. Malli wasal, l-ewwel haġa li ried, kienet li jmur iżur il-Grotta Mqaddsa, wisq magħrufa mad-dinja Kattolika.

Skond l-awtorità li kellu permezz ta' Bolla tal-Papa Paolo V fit-22 ta' Mejju 1617, huwa għadda l-Grotta taħt il-ġurisdizzjoni tal-Gran Mastru, u wara fl-1 ta' Novembru 1618 ġie mdahhal fl-Ordni fi grad ta' Kavalier.

Id-devozzjoni lejn dan si-Santwarju kienet kbira, saħansitra anki l-Papiet u speċjalment il-Papa Pawlu V, li għana dan is-Santwarju b'haġna privileġġi u indulgenzi, fosthom dik mogħtija fid-19 ta' Settembru 1608, għal dawk il-pellegrini li jżuru dan il-lok imqaddes mill-Appostlu. Dan il-Papa rregala wkoll paramenti sagri u relikwi ta' għożża kbira, fosthom is-salib żgħir tad-deheb li kien iżomm fuq sidru u salib iehor ta' l-ebbanu miksi bil-fidda ċiżillata indurata, li fih jinsabu x-xbiehat ta' Kristu u l-Madonna, li t-tnejn fihom relikwi tal-Veru Linju u għadam tal-Qaddisin.

Fost ir-relikwi li jinsabu f'din il-Knisja, hemm dik wisq għażiża li hija parti mid-driegħ ta' San Pawl, li qieghda f'id tad-deheb, li kienet ġiet irregalata mid-Duka Ferdinandu ta' Mantova fis-sena 1620, kif juri d-dokument importanti fuq l-awtentiċità tagħha, mogħni mis-sigill u ffirmat mill-imsemmi Duka, minn Mons. Gregorio Carbonello, Isqof ta' Diocesarea u Abbati tal-Knisja Dukali ta' S. Barbara; Kan. Ottavio Morbiolo, Arcidjaku ta' l-istess Knisja; u l-Kan. Emilio Maschera, Prefett tar-Relikwi.

Barra milli dan is-Santwarju huwa mogħni b'haġna indulgenzi, Alla l-Imbierek ried, kif tixhed it-tradizzjoni matul is-sekoli twak, jissokta jzejjen dan is-Santwarju bil-grazzji Minnu mogħtija permezz tal-gebla maqtugħa mill-Għar, illi, avvolja bi kwantità kbira, meħuda u mqassma, ġiet mibgħuta wkoll barra minn Malta, qatt ma tonqos mill-kejl originali tal-Grotta, kif huwa magħruf miż-żewġ skrizzjonijiet qodma li hawn stess jinqraw.

Infatti hekk kiteb il-filosofu Bonamico lill-Abbati Giustiniano: "*Donde, cioè, dal mentovato antro, benchè se ne cavi di continuo in tant copia, quando se ne vede giornalmente mandare da per tutto fino alla Indie, sta sempre nel medesimo stato, senza scemarsi: cosa nota, ed osservata da tutti miracolosa, non meno che la polvere di S. Raimondo in Barcellona.*" (Cfr. Joan Ant. Ciantar Dissert. 20, 16 nota).

Ukoll l-istoriku Malti Giuseppe Giacomo Testaferrata jkteb illi s-Sacerdot ta' l-Ordni tal-Kavaleri, il-Prijur ta' Riscle f'Linguadocca u Rettur tal-Grotta Fra Pawlu Grech kien xehed lil illi, wiehed pellegrin li mar iżur dan il-lok imqaddes u qies b'haġel dan il-Gyar sabu ta' l-istess kejl daqs kemm kien 40 sena qabel, avvolja minnu kienet inqatgħet, matul dawn is-snin, kwantità kbira ta' ġebel (Dissertaz. storico-critica di S. Paolo Ap., § 23).

Fl-1863, wara 182 sena ta' xhieda simili u kostanti, il-Kanonku Giovanni Gatt Said jistqarr l-istess haġa fuq dan il-Għar, avvolja kienu nqatgħu ġebel bi kwantità

kbira u saħansitra biex jagħmlu statwi żgħar ta' l-Appostlu (La Grotta di S. Paolo a Malta: Memor. IV, pag. 65).

Insibu wkoll karta volanti ferm rari, mahruġa f'Ruma biex tiġi mqassma fl-idejn, imsemmija: "*Virtù della Pietra di San Paolo*", u mahruġa bis-sensja tal-Knisja, li tgħid: "*Questa Terra chiamata Pietra di San Paolo si troua sulla nobilissima isola di Malta nella grotta di San Paolo, lontana dalla Città nuova otto miglia, é di colore bianchissimo: e di essa se ne formano imagini, e medaglie, tazze, vasetti e altre cose Le virtù della pietra sono meravigliose; poiché vagliano contro ogni sorte di veleno, e morso di animali velenosi Giovano in molte altre infermità, come di continuo se ne vedano esperienze nella isola di Malta, e altrove, seconda la particolar divotione di chi le usa, con raccomandarsi diuotamente al Signore Dio, e al detto Santo Apostolo Paolo, ad intercessione del quale furono da S.D.M. di tante gratie dotate Si beve acqua o (kelma ma tinqarax għax il-karta kkamlata, probabbilment vino) o altro liquore, nel quale sia distemperata un poco di detta pietra bianca E sopra tutto si auuertisca che le pietre sieno vere e reali, e non falsificate; ma portate da persone fidate della detta Isola di Malta con le debite fedi.*" In Roma, per Arcangelo Casaletti 1768. Con licenza de' Sup. (Bibliot. priv. Vzo. Briffa Brincati).

Anki Monsinjur Pietru Duzina jagħti fil-Viżta tiegħu Apostolika din ir-relazzjoni bil-Latin f'jum id-9 ta' Frar 1575 dwar il-Grotta ta' San Pawl: "*Ecclesia est tota in saxo posita, ex quo fideles quotidie fragmenta eripiunt, quae dicunt, aduersa omnia venena prodesse se immixta bibatur aqua. Hanc gratiam in honorem D. Pauli fuisse concessa illo saxo permagno, in quo ipse habitavit, ita mirabilis est Deus in sanctis suis.*"

F'dawn l-aħħar żewġ citazzjonijiet jissemmew il-virtù tal-gebla kontra l-veleni, u fl-ewwel waħda wkoll kontra l-mard, oltre l-qtugħ u l-ghoti ta' kuljum minn din il-gebla; u sebbene Mons. Duzina jistqarr "*kif jingħad*" madankollu jfahhar il-kobor meraviġjuż tal-gebla li Alla hu mirabbli fil-Qaddisin Tiegħu, mentri fil-karta volanti msemmija huwa wkoll magħrūf kemm jittiehed gebel mill-Grotta biex minn jinħadmu xbiħat, midalji, tazzi, vażetti u hwejjeg oħra li jiġu wżati għad-devozzjoni tal-fidili, kif ukoll tgħarraffa li dan il-gebel kien johroġ minn Gżiritna b'dokument awtentiku.

L-istess jistqarru fil-kitba tagħhom bosta għorrief u storiċi, anki barranin, bħal Joannes Quintinus, Domenico Magri, A. Lapide, Pirrus, Bosio, Asciach, Manduca, Abela, Ciantar, Bonam., Marrolico, Gidotti, Porta, Maranta, Bercard, Calmet, eċċ. illi din il-gebla mahlula fl-ilma hija kontravelenu għall-gdim tas-sriep u annimali rrabjati, u kontra kull veleno ieħor, kemm meħud aċċidentalment u kemm apposta, kif ukoll kontra d-deni u mard ieħor, meta dawn jixorbu dan l-ilma bil-fidi u tkun ir-rieda t'Alla għall-fejqa tagħhom.

Importanti ferm huwa ċ-ċimiterju ta' l-istess lok imqaddes, estiż ma' l-inħawi, li jgawdi saħansitra l-privileġġi kbar ta' San Lawrenz barra mis-Swar ta' Ruma, għal kull min fih ikun midfun, tant illi hafna nsara, anki barranin minn Gżiritna, kienu jhallu fit-testament tagħhom li jridu għalihom id-difna fiċ-ċimiterju tal-Grotta ta' San Pawl f'Malta (Cajet. Joag., cap. 19; A Lapide, in Act. Ap.; Hieron. Manduca, "Vita S. Publio" cap. 2; "Relaz. ant. Trad." n. 4).

Il-Kan. Hieronimus Manduca huwa ta' l-opinjoni illi l-privileġġi u l-Indulgenza Plenarja għal min ikun midfun f'dan iċ-ċimiterju gew mogħtija mill-Papa Gregorju l-Kbir, meta baġhat hawn f'Malta l-Isqof Trajano flimkien ma' xi Patrijiet Benedittini fis-sena 600, u jissokta fl-imsemmija "*Relazione delle Antiche Tradizioni*",

C.W.S. FREE GIFT SCHEME

*Change empty packets, tops, wrappers, and cartons of
SPEL PULVO, RED and SILVER SEAL MARGERINE
CRYSSELLA SHAMPOO, GREEN and WHITE OLIVE
TOILET SOAP, DHOW LAUNDRY SOAP for*

USEFUL FREE GIFTS

illi: ‘Id-dokument ta’ dawn il-privileggi li jibda ‘Venerabile Antrum P. Pauli Apostoli’ gie registrat fil-Qorti ta’ l-Isqof fl-Imdina bl-ordni tal-Vigarju Generali D. Giuseppe Manduca b’talba ta’ D. Matteo Surdo, Gran Kappillan,” u li huwa nnifsu kien qara (Relaz. Ant. Trad. n. 4).

Fis-sena 1608 l-Inkwizitur Monsinjur Leonetto Carborio, Delegat Apostoliku, kien sejjah erba’ xjuh, maghrufin għall-ghaqal u t-tjieba tagħhom, li kienu D. Antonio Bartolo, duttur tat-Teologija u Kan. Dekan tal-Kattidral, ta’ 75 sena; Giovanni Debono, Ġurat u persunaġġ għaref hafna, ta’ 68 sena; Marco Bonnici ta’ 80 sena; u Fra Leonardo de Acatiis, Patri Agostinjan ta’ 66 sena, li lkoll stqarrew, taħt ġurament, fuq id-devozzjoni kbira tal-Maltin u barranin lejn din il-Grotta ‘Miscellanea Notitiarum’ Vol. XVII, li tinsab fil-Kattidral). Il-Kan. Dekan Bartolo jixhed ukoll li saħansitra kienu jiġu pellegrinaġġi mill-Italja, Franza, Spanja, Fjandra, Ġermanja u Polonja, u li hu stess tkellem ma’ xi wħud minnhom u laqagħhom f’daru, u meta staqsiehom x’kienet ir-raġuni tal-miġja tagħhom huma wiegħbu

F’dan ir-ritratt ta’ karta volanti, li tinsab ikkonservata fil-Biblioteka Universitarja u reġjonali ta’ Strasburg, jidhru xi Emuleti li kienu jsiru mit-trab tal-Grotta ta’ San Pawl, biew jitqassmu għad-devozzjoni.

li kienet id-devozzjoni lejn il-Grotta ta’ San Pawl, illi fin-nahiet tagħhom kienet miżmuma b’devozzjoni kbira għat-tifkira ta’ dak il-glorjuż Appostlu, li ġie milqugħ f’din il-Gżira u f’dan il-lok qaddis. (Ibidem, paġ. 191; Arkivju tal-Kattidral “Miscellanea Notitiarum” Vol. XVII paġ. 191).

U hekk ukoll taħt ġurament Giovanni Debono jzid: “Jiena rajt minn erbghin sena ‘l hemm konfluwenza u konkurrenza kbira ta’ nies mhux biss mill-Gżira, imma anki frustieri, li kienu jiġu mill-partijiet kollha tad-dinja serja, biew iżuru din il-Grotta, li magħhom jiena tkellimt, u rraġunajt mill-okkazzjoni tal-miġja tagħhom, u huma qaluli, illi fin-nahiet tagħhom jifhmu, li minn barra l-knejjes ta’ Ruma ma kienx hawn knisja iktar ghanja, u dotata b’indulgenzi, lanqas iktar ta’ min iqimha mill-imsemmija Grotta.” (Ibiden: “Miscellanea Notitiarum” Vol. XVII).

Hey! Whose spin-dry washer is this?

Hers of course! *He* bought it for *her*, because they both know the Thor Automagic does *all* the work. But he can't resist that fascinating pedal control. Who *could*? It's one of the exclusive Thor features. The Thor does all the washing, rinsing and spin-drying in *one* giant capacity tub.

**WASHES!
RINSES!
SPIN DRIES!
SAVES
SUDS!**

ALL IN ONE GIANT TUB

AT THE TOUCH OF A TOE

AUTOMAGIC 260

The Spin-Dry Washing Machine

*Model 260H with heater, also available
Both models on easy terms.*

Available from

MUSCAT'S GENERAL STORES

15, KINGSWAY, VALLETTA. — Tel. 28228

H.P. Terms Available.